

URZĄD STATYSTYCZNY
W BYDGOSZCZY

PROGNOZA LUDNOŚCI DO 2050 ROKU

DLA WOJEWÓDZTWA KUJAWSKO-POMORSKIEGO

<http://bydgoszcz.stat.gov.pl/>

OPRACOWANIA SYGNALNE

Bydgoszcz, luty 2015 r.

Niniejszą informację opracowano na podstawie **prognozy ludności faktycznej na lata 2014–2050** przygotowanej przez Główny Urząd Statystyczny w 2014 r. Prognoza dla Polski stanowi sumę prognoz wojewódzkich i została sporządzona na bazie stanów ludności w dniu **31 grudnia 2013 r.**, w podziale administracyjnym obowiązującym w dniu 1 stycznia 2014 r. Pozwala prezentować prognozowane dane w podziale na część miejską i tereny wiejskie. Przez miasta rozumie się jednostki podziału terytorialnego kraju, którym aktem prawnym nadano status miasta. W myśl obowiązujących przepisów są to miasta na prawach powiatu, pozostałe gminy miejskie oraz części miejskie gmin miejsko-wiejskich. Tereny wiejskie stanowią obszary wiejskie w gminach miejsko-wiejskich wraz z gminami wiejskimi. Przedstawione w tablicach i na wykresach dane dotyczące **2013 r. są danymi rzeczywistymi.**

Współczynnik urbanizacji – procentowy udział mieszkańców miast w ogólnej liczbie ludności.

Współczynnik feminizacji – współczynnik określający wzajemne relacje między liczbą kobiet i mężczyzn, tj. liczba kobiet przypadająca na 100 mężczyzn.

Ludność według **ekonomicznych grup wieku** zaprezentowano według obowiązującego wieku emerytalnego (w latach):

- dla roku 2015 – mężczyźni 65,75, kobiety 60,75;
- dla roku 2020 – mężczyźni 67, kobiety 62;
- dla roku 2025 – mężczyźni 67, kobiety 63,25;
- dla roku 2030 – mężczyźni 67, kobiety 64,5;
- dla roku 2035 – mężczyźni 67, kobiety 65,75;
- od roku 2040 – mężczyźni i kobiety 67 lat.

Stąd:

- ludność w wieku **przedprodukcyjnym** obejmuje osoby w wieku 0 do 17 lat,
- ludność w wieku **produkcyjnym** – osoby od 18 lat do wieku emerytalnego,
- ludność w wieku **poprodukcyjnym** – osoby powyżej wieku emerytalnego.

Przez ludność w wieku **nieprodukcyjnym** rozumie się ludność w wieku **przedprodukcyjnym**, oraz ludność w wieku **poprodukcyjnym**.

Współczynnik obciążenia demograficznego - stosunek liczby osób w wieku nieprodukcyjnym do liczby osób w wieku produkcyjnym, tj. liczba osób w wieku nieprodukcyjnym przypadająca na 100 osób w wieku produkcyjnym.

Przeciętne dalsze trwanie życia – jest to wskaźnik, który wyraża średnią liczbę lat, jaką w danych warunkach umieralności ma jeszcze do przeżycia osoba pochodząca z określonej zbiorowości.

Mediana wieku (wiek środkowy) – wskazuje przeciętny wiek osób w danej zbiorowości. Wartość mediany wyznacza granicę wieku, którą połowa osób w danej zbiorowości już przekroczyła, a druga połowa jeszcze nie osiągnęła.

Przyrost naturalny – różnica między liczbą urodzeń żywych a liczbą zgonów w danym okresie.

Saldo migracji – różnica między napływem (imigracja) a odpływem (emigracja) ludności z danego obszaru w określonym czasie.

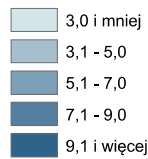

Prognozowane zmiany liczby ludności w 2050 r. wskazują, że liczba ludności niemal we wszystkich województwach będzie niższa w porównaniu ze stanem z 31 grudnia 2013 r. Z przeprowadzonych analiz wynika, że w całym prognozowanym okresie spośród wszystkich województw wyłącznie województwo mazowieckie utrzyma wyższe stany ludności niż w 2013 r., przy czym w 2050 r. liczba ludności będzie wyższa niż w 2013 r. zaledwie o 0,04%.

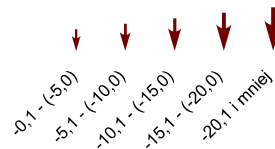
Ludność według województw w 2013 r. oraz prognozowane zmiany liczby ludności w 2050 r.

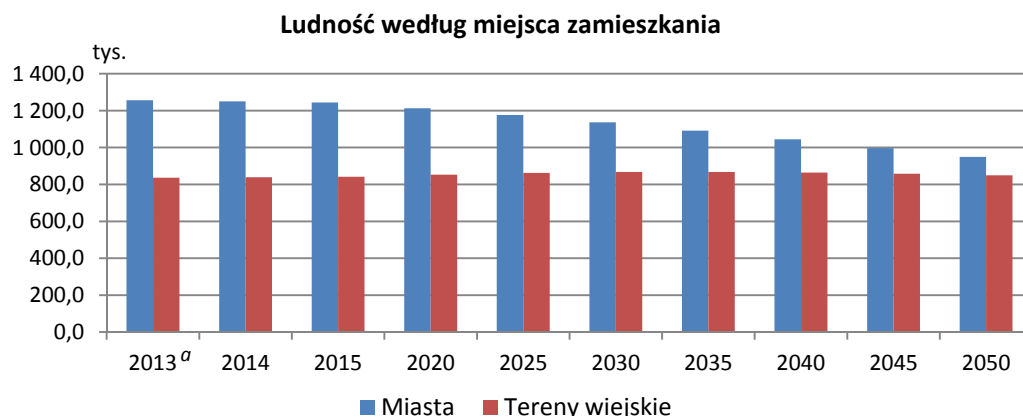
Udział liczby mieszkańców województwa w ogólnej liczbie ludności Polski w 2013 r. (w %):

Prognozowane zmiany liczby ludności w 2050 r. (w %) (2013=100):

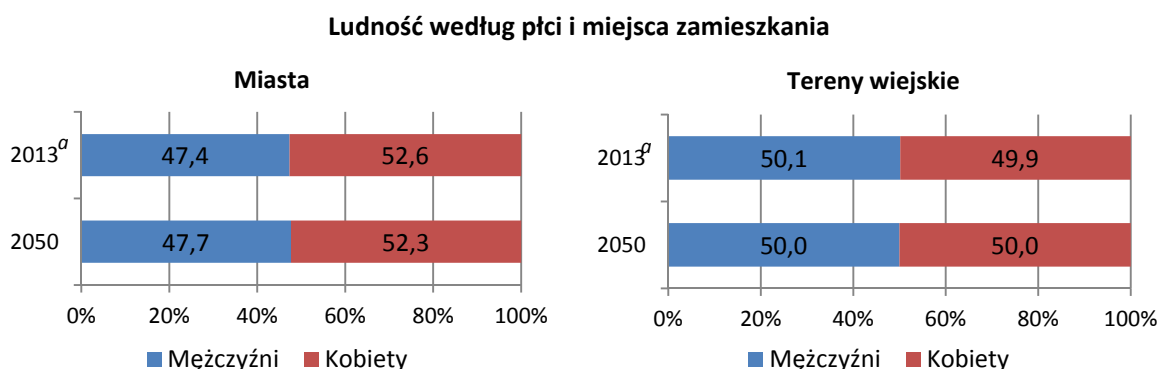

Zgodnie z prognozą przewiduje się, że w 2050 r. województwo kujawsko-pomorskie będzie zamieszkiwać 1,8 mln osób, czyli o 14,0% mniej niż w 2013 r. Wówczas ludność województwa będzie stanowiła 5,3% populacji Polski, tj. o 0,1 p. proc mniej niż w 2013 r.

^a Dane rzeczywiste.

Spadkowi ogólnej liczby ludności w województwie towarzyszyć będzie również zmiana liczebności i struktury ludności według **miejsca zamieszkania**. W 2050 r. liczba ludności miast będzie o 24,4% niższa niż w 2013 r., natomiast obszarów wiejskich – wyższa o 1,6%. **Współczynnik urbanizacji** zmniejszy się z 60,0% w 2013 r. do 52,8% w 2050 r. W końcu prognozowanego okresu na skutek spadku liczby ludności w stosunku do 2013 r. (mężczyźni o 13,5%, kobiety o 14,5%) nieznacznie zmieni się w województwie struktura ludności **według płci**. W 2050 r. nadal większość populacji stanowić będą kobiety – 51,2%, ale będzie ich o 0,3 p. proc. mniej niż w 2013 r.

^a Dane rzeczywiste.

Prognozowany spadek udziału kobiet w strukturze płci spowoduje obniżenie wartości **współczynnika feminizacji**. W 2050 r. w województwie kujawsko-pomorskim na 100 mężczyzn przypadają będzie ok. 105 kobiet, czyli o ponad 1 kobietę mniej niż w 2013 r.

Tabl. 1. **Ludność i współczynnik feminizacji według miejsca zamieszkania**

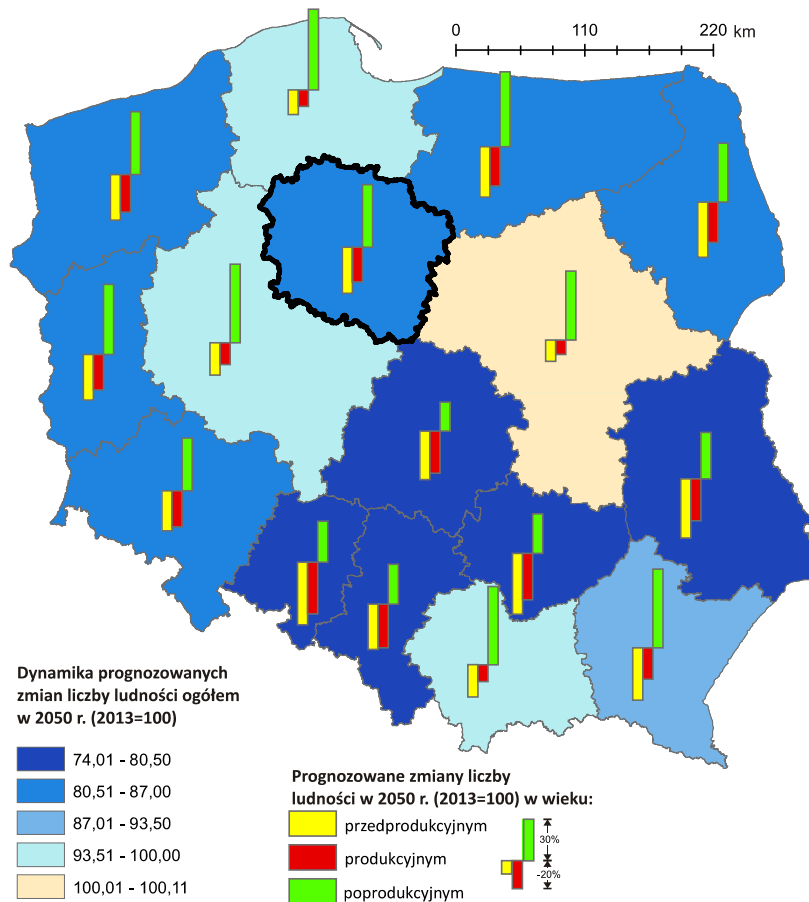
WYSZCZEGÓLNIENIE	Ogółem		Miasta		Tereny wiejskie	
	2013 ^a	2050	2013 ^a	2050	2013 ^a	2050
Ludność w tys.	2092,6	1799,0	1256,3	949,2	836,3	849,8
Mężczyźni	1014,2	877,2	594,9	452,3	419,4	424,9
Kobiety	1078,3	921,8	661,4	496,8	416,9	425,0
Współczynnik feminizacji	106,3	105,1	111,2	109,8	99,4	100,0

^a Dane rzeczywiste.

Według prognozy ludności na lata 2014–2050 zmieniać się będzie nie tylko sama liczba ludności, ale również struktura ludności w grupach wieku. Prognozy wskazują, że do 2050 r. w województwie kujawsko-pomorskim, podobnie jak w pozostałych województwach, nastąpi spadek liczby ludności w wieku przedprodukcyjnym i produkcyjnym oraz wzrost liczby ludności w wieku poprodukcyjnym. Skala i tempo tych zmian w poszczególnych województwach będą zróżnicowane.

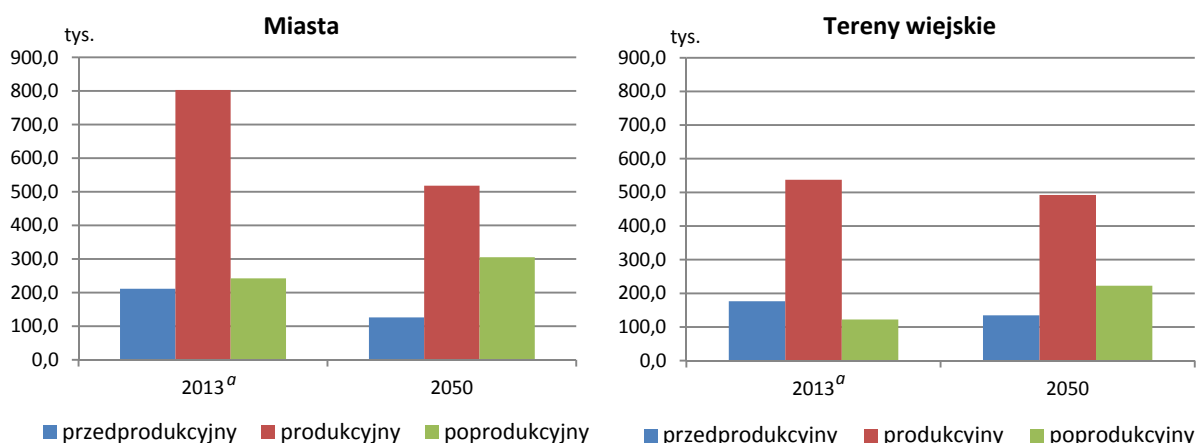
Prognoza liczby ludności ogółem według województw w 2050 r.

W województwie kujawsko-pomorskim w 2050 r. w stosunku do 2013 r. prognozowany jest spadek liczby ludności w wieku **przedprodukcyjnym** o 32,8% i w wieku **produkcyjnym** o 24,6% oraz wzrost liczby ludności w wieku **poprodukcyjnym** o 44,7%. Wiedza o tendencjach zmian i relacjach osób w wieku produkcyjnym i nieprodukcyjnym ma duże znaczenie dla rozwoju gospodarczego jednostek terytorialnych. Powinna stanowić podstawę projektowania m.in. infrastruktury szkół, żłobków i przedszkoli, przewidywania relacji na rynku pracy czy przyszłych obciążeń systemu zabezpieczenia społecznego wypłatą świadczeń emerytalno-rentowych.

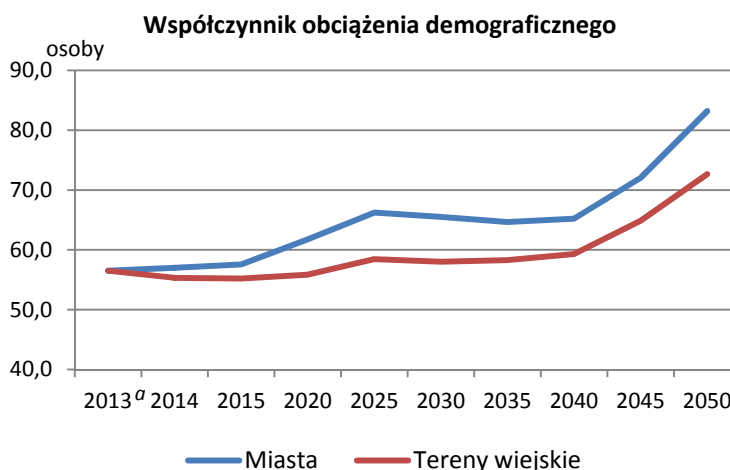
Ludność według ekonomicznych grup wieku i miejsca zamieszkania

^a Dane rzeczywiste.

Z prognozy demograficznej wynika, że istotne różnice w kształtowaniu się liczby ludności według przedstawionych grup wieku obserwowane będą w zależności od miejsca zamieszkania. W województwie w 2050 r. prognozowany spadek ludności w wieku **przedprodukcyjnym** w miastach w stosunku do 2013 r. wyniesie 40,4%. Na terenach wiejskich ludności w tym wieku ubędzie o 23,6%. W analizowanym okresie tak w miastach, jak i na terenach wiejskich ubywać będzie również ludności w wieku **produkcyjnym**. Prognozuje się, że w kujawsko-pomorskim w miastach ubytek ten wyniesie 35,4%. Natomiast na terenach wiejskich skala ubytku będzie znacznie niższa i wyniesie 8,4%. Odmiennie sytuacja kształtować się będzie wśród ludności w wieku **poprodukcyjnym**. Zarówno w miastach, jak i na terenach wiejskich prognozuje się przyrost liczby ludności w tym wieku. W miastach prognozowany wzrost wielkości populacji w tym wieku w 2050 r. wyniesie 25,9%, natomiast na terenach wiejskich 81,9%.

Jeśli nie odwrócą się opisane trendy demograficzne wzrastać będzie **współczynnik obciążenia demograficznego**. Prognoza przewiduje, że ogółem w 2050 r. w województwie kujawsko-pomorskim na 100 osób w wieku produkcyjnym przypadają będzie 78,1 osób w wieku nieprodukcyjnym. Względem 2013 r. współczynnik obciążenia demograficznego będzie wyższy o niemal 22 osoby. Proces postępującego obciążenia ludnością nieprodukcyjną w województwie szczególnie dostrzegalny będzie w miastach. O ile w 2013 r. osiągnął w nich wartość 56,5 osób, to w 2050 r. prognozuje się, iż wzrośnie do 83,2 osób. Na terenach wiejskich wzrost współczynnika będzie znacznie mniejszy: z 55,6 w 2013 r. do 72,6 osób w 2050 r.

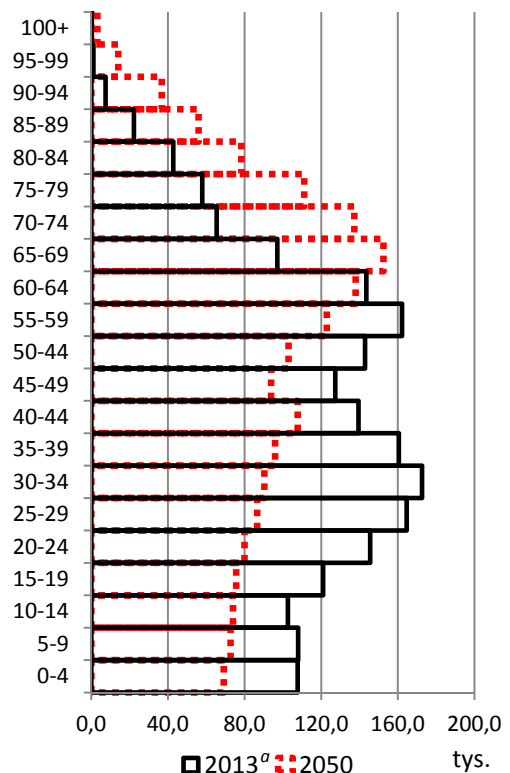

^a Dane rzeczywiste

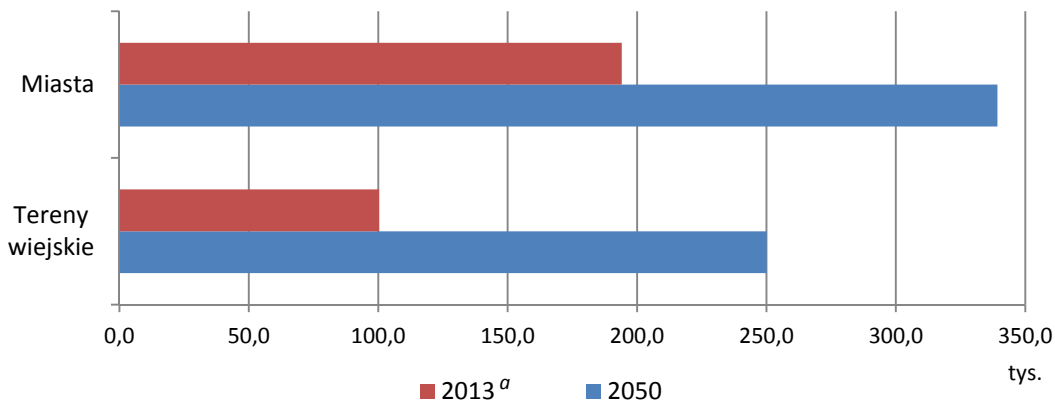
W wyniku zmian liczby ludności w poszczególnych grupach wieku nastąpi pogłębienie starzenia się ludności wyrażone zarówno znaczącym wzrostem ludności w wieku 65 lat i więcej, jak i udziału tej grupy ludności w ogólnej populacji. W 2050 r. zjawiska te nastąpią wskutek spadku liczby ludności w wieku do 65 lat o 32,7% (w odniesieniu do stanu z 2013 r.) oraz wzrostu liczby ludności w wieku 65 lat i więcej w tym czasie o 100,2%. Według prognoz wówczas osoby starsze w województwie kujawsko-pomorskim będą stanowiły 32,8% – o 18,7 p. proc. więcej niż w 2013 r. Podobne zmiany zachodzić będą w **miastach i na terenach wiejskich**, przy czym tempo tych zmian będzie szybsze na terenach wiejskich. O ile w miastach województwa na 2050 r. prognozowany jest względem 2013 r. wzrost ludności w wieku 65 lat i więcej o 74,8%, to na terenach wiejskich będzie to wzrost o 149,3%. Jednocześnie zauważa się, że udział analizowanej grupy ludności w ogólnej populacji będzie wciąż wyższy w miastach niż na terenach wiejskich. Przewiduje się, że w 2050 r. w miastach województwa wyniesie on 35,7%, podczas gdy na terenach wiejskich osiągnie poziom 29,4%.

Ludność według grup wieku

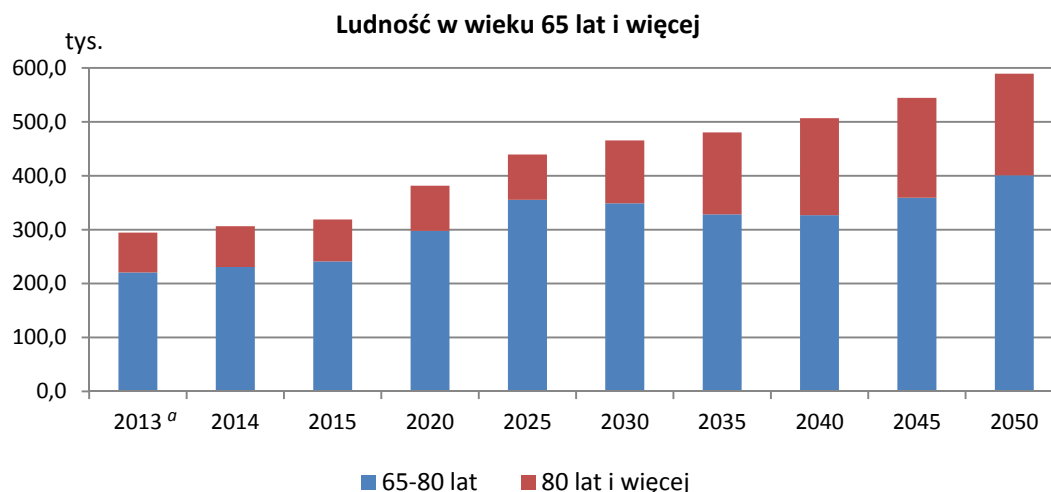
^a Dane rzeczywiste

Ludność w wieku 65 lat i więcej według miejsca zamieszkania

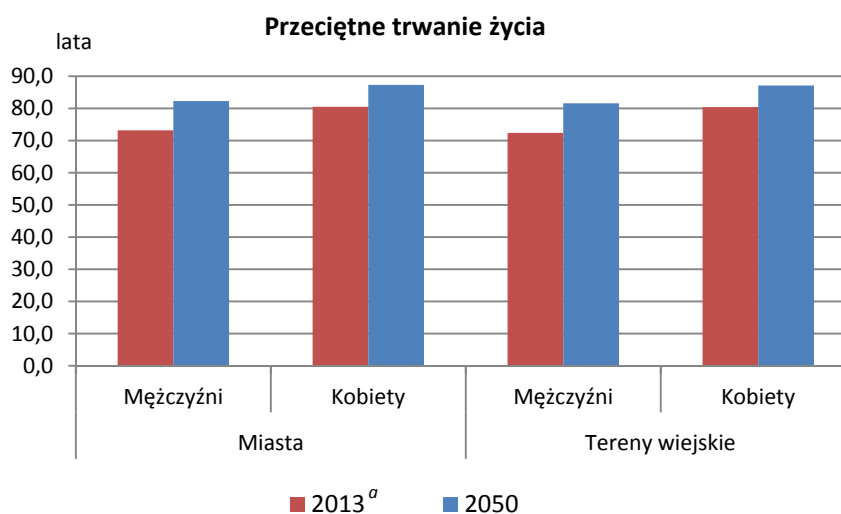
^a Dane rzeczywiste.

W województwie kujawsko-pomorskim wzroście ludności w wieku 65 lat i więcej towarzyszyć będzie zjawisko tzw. **podwójnego starzenia się ludności** polegające na wzroście odsetka ludzi sędziwych (80 lat i więcej) wśród osób starszych (65 lat i więcej). Prognozuje się, że w 2050 r. w województwie udział osób sędziwych w populacji ludności w wieku 65 lat i więcej wyniesie 32,0% i wzrośnie w porównaniu z 2013 r. o 6,9 p. proc. Wzrost tej grupy ludności wśród osób starszych nie będzie stały. Biorąc pod uwagę 5-letnie okresy prognozy zauważa się, że do 2025 r. następował będzie spadek odsetka osób sędziwych wśród ludności starszej, następnie prognozowany jest wzrost wartości tego wskaźnika aż do 2040 r., kiedy udział osób sędziwych wśród ludności starszej w województwie kujawsko-pomorskim będzie najwyższy.

^a Dane rzeczywiste.

Proces podwójnego starzenia się społeczeństwa nieco inaczej będzie przebiegał w **miastach i na terenach wiejskich**. Prognozowany wzrost liczby ludności w wieku sędziwym w miastach województwa w 2050 r., w odniesieniu do stanu z 2013 r. wyniesie 140,9%, natomiast na terenach wiejskich 179,8%. Odsetek tej grupy osób wśród ludności starszej miast wyniesie 33,4%, wobec 30,0% prognozowanych dla terenów wiejskich.

^a Dane rzeczywiste.

W województwie kujawsko-pomorskim w prognozowanym okresie zwiększy się przeciętne trwanie życia ludności: z 72,9 lat w 2013 r. do 81,9 lat w 2050 r. dla mężczyzn i z 80,5 lat w 2013 r. do 87,2 lat w 2050 r. dla kobiet. W efekcie ukazanych zmian następować będzie wzrost **wieku środkowego ludności**. Prognozuje się, że w 2050 r. w województwie wyniesie on 52,2 lata. Pomimo, że wzrastać będzie mediana wieku ludności i w miastach i na terenach wiejskich, to nieco młodsza demograficznie pozostanie populacja zamieszkująca tereny wiejskie. W prognozowanym okresie wzrośnie mediana wieku zarówno mężczyzn jak i kobiet.

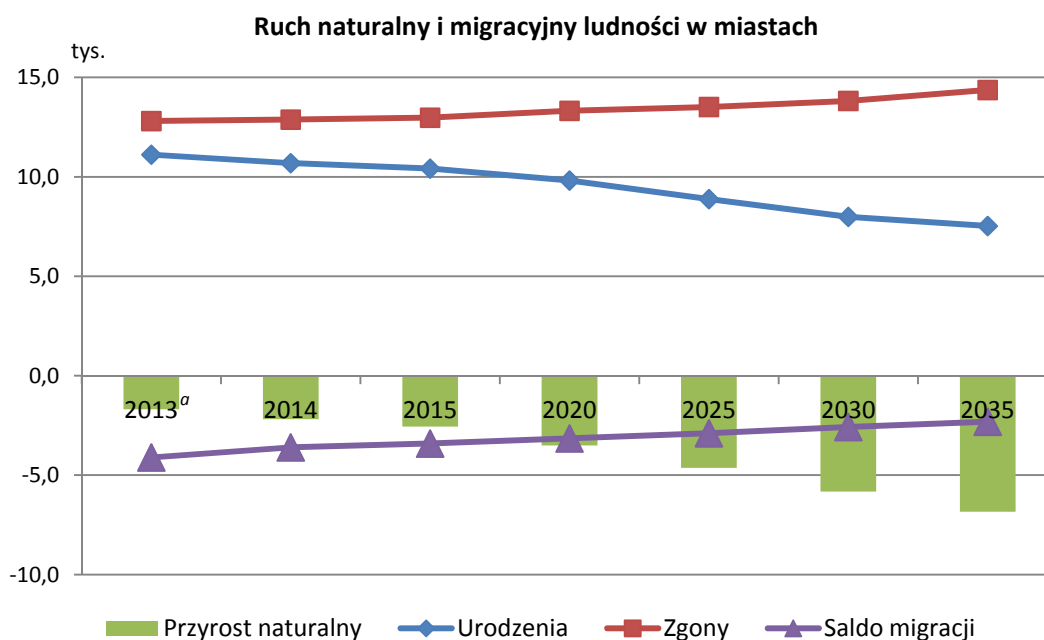
Tabl. 2. **Mediana wieku ludności**

WYSZCZEGÓLNIENIE	2013 ^a	2050
Ogółem	38,3	52,2
Mężczyźni	36,7	49,9
Kobiety	40,1	54,4
Miasta	39,8	54,7
Mężczyźni	37,6	52,0
Kobiety	42,2	57,1
Tereny wiejskie	36,2	49,4
Mężczyźni	35,3	47,8
Kobiety	37,2	51,1

^a Dane rzeczywiste.

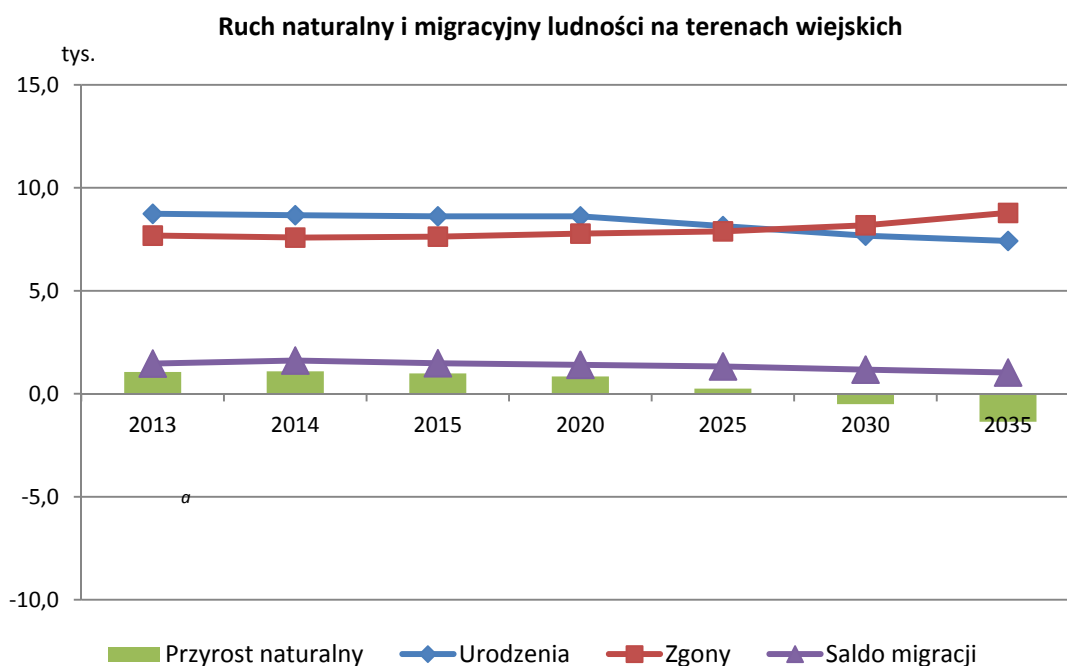

Opisane zmiany liczby ludności kształtowane będą przez **przyrost naturalny** oraz strumienie napływu i odpływu ludności i powstałe w ich wyniku **saldo migracji**. Ze względu na dużą różnorodność czynników wpływających na wielkość migracji i związane z tym trudności do przewidzenia w odległej przyszłości prognozy ujmują skalę migracji **do 2035 r.** Na ich podstawie można zakładać, że spadek liczby ludności w województwie kujawsko-pomorskim w latach 2014–2035 będzie wynikiem niekorzystnych tendencji głównie w zakresie przyrostu naturalnego. W omawianym okresie przewiduje się bowiem pogłębiający ujemny przyrost naturalny. Ubytek ludności w województwie będzie się dokonywał w wyniku spadku liczby urodzeń (w latach 2013–2035 o 24,7%), przy jednoczesnym systematycznym wzroście liczby zgonów (w latach 2013–2035 o 13,0%). W analizowanym okresie coraz mniejszy wpływ na rzeczywisty stan ludności w województwie będzie miało saldo migracji na pobyt stały (w prognozie ludności faktycznej wykorzystuje się tylko migracje na pobyt stały). O ile w 2013 r. ubytek ludności w ok. 80% kształtowany był przez saldo migracji, to w 2035 r. w ok. 86% ubytek będzie wynikał z przyrostu naturalnego. Dodać należy, że w prognozowanej perspektywie w coraz większym stopniu na saldo migracji będą wpływały migracje wewnętrzne. Przy założeniu stałej emigracji i rosnącej imigracji ujemne saldo migracji zagranicznych będzie stanowiło ok. 1/5 salda migracji na pobyt stały (w 2013 r. udział ten wynosił ok. 1/3).

^a Dane rzeczywiste.

Nieco inaczej prognozowany jest wpływ przyrostu naturalnego i salda migracji w miastach i na terenach wiejskich. Przewidywany do 2035 r. względem stanu w 2013 r. w **miastach** województwa spadek liczby ludności będzie w coraz większym stopniu kształtowany przez pogłębiający się ujemny przyrost naturalny. Według prognoz ubytek liczby ludności w 2035 r. względem 2013 r. będzie w ok. 75% wynikał z ujemnego przyrostu naturalnego. Systematycznie w prognozowanym coraz mniejszym ubytku ludności wskutek ruchów migracyjnych będzie się zmniejszał udział migracji zagranicznych. W 2035 r. prognozuje się, że ujemne saldo migracji w ok. 10% będzie konsekwencją salda migracji zagranicznych.

a Dane rzeczywiste

Na **terenach wiejskich** zasadniczo do 2033 r. ludności będzie przybywało. Do 2026 r. przyrost ten będzie wynikał z prognozowanego dodatniego zarówno przyrostu naturalnego, jak i salda migracji. W tym czasie systematycznie będzie się zmniejszał i przyrost naturalny i saldo migracji, ale tempo spadku przyrostu naturalnego będzie dużo wyższe. W efekcie udział salda migracji w kształtowaniu stanu rzeczywistego ludności na terenach wiejskich będzie coraz wyższy. Również w latach 2027–2035 prognozowane jest dodatnie saldo migracji przy prognozowanym coraz wyższym ujemnym przyroście naturalnym. Według prognoz dodatnie saldo migracji nie będzie w stanie zrekomensować narastającego ujemnego przyrostu naturalnego od 2034 r. Wówczas na terenach wiejskich w objętym prognozą okresie zacznie ubywać ludności. W całym analizowanym okresie dodatnie saldo migracji będzie następstwem przepływów wewnętrznych, ponieważ zgodnie z prognozami saldo migracji zagranicznych będzie ujemne. Podobnie jak w województwie ogółem oraz w miastach saldo migracji zagranicznych będzie coraz mniejsze.

Autorzy opracowania: Magdalena Poreda, dr Wiesława Gierańczyk — Referat Analiz i Badań Regionalnych
— tel. 56 6117128

Redakcja merytoryczna: Magdalena Miśko

Redakcja techniczna, skład i grafika komputerowa: Marta Kobyłecka, Agata Kordowska, Milena Krajewska, Jacek Pruski
Kujawsko-Pomorski Ośrodek Badań Regionalnych – pod kierunkiem Małgorzaty Rybak

Informatorium: e-mail InformatoriumUSBGD@stat.gov.pl, tel. 52 3669400